Zaaknummer: 38201-2026
Documentnummer: 38201-2026:277492

Raadsvergadering d.d. 5 november 2026

Aan de raad,

Onderwerp
Begroting 2027 gemeente Laarbeek

Portefeuillehouder
A.G.M. van de Wijdeven

Beslispunten

1. Vaststellen van de begroting 2027 en de daarbij behorende investeringsbudgetten
2. Vaststellen van de subsidiestaat 2027
3. Het negatieve begrotingsresultaat ten laste te brengen van de algemene reserve (-€ 555k in 2027, -€ 1.679k in 2028, -€ 1.736k in 2029 en -€ 1.126k in 2030)
4. Akkoord te gaan met een eenmalige aanpassing van de maximale onttrekking uit de reserve Omgevingsreserve waartoe het college is gemandateerd, van € 150.000 naar € 380.000
5. Vaststellen van de geprioriteerde verbonden partijen in 2027

Samenvatting
De voorliggende begroting is de eerste in een nieuwe bestuursperiode, waarbij de ambities uit het nieuwe bestuursakkoord zijn vertaald in doelen en taken voor 2027. De begroting is opgesteld volgens de uitgangspunten van de Kaderbrief 2027. Alle begrotingsjaren laten een negatief resultaat zien. Het structurele deel van het resultaat in het eerste begrotingsjaar is echter positief. 2027 is hiermee structureel sluitend: de structurele baten zijn voldoende om de structurele lasten te dekken. Vanaf 2028 is dit helaas niet zo. Dit heeft vooral te maken met de landelijke terugval van de Rijksbijdrage in het gemeentefonds.

Aanleiding
In de begroting informeren wij u over de doelen en taken die te herleiden zijn tot de ambities uit het bestuursakkoord. We hebben afgesproken om taken zoveel als mogelijk te bekostigen binnen de bestaande financiële ruimte. We leggen de focus op de realisatie van bestaand beleid. Net als veel andere gemeenten heeft ook onze gemeente namelijk te maken met grote en belangrijke opgaven, terwijl de financiële bijdragen vanuit het Rijk beperkt blijft én de kosten stijgen.

Beoogd effect
Met het vaststellen van deze begroting zorgen we ervoor dat onze gemeente in 2027 financieel stabiel blijft en we onze wettelijke taken kunnen blijven uitvoeren.

Argumenten

1.1 Het vaststellen van de begroting is een raadsbevoegdheid
Dit is conform de gemeentewet, artikel 191 lid 1.

1.2 Het bestuursakkoord 'Samen verder' vormt het uitgangspunt
De inhoud van het nieuwe bestuursakkoord vormt de basis van waaruit de begroting is opgebouwd. We hebben de zes programma's teruggebracht tot vier programma's die overeenkomen met de hoofdstukken uit het bestuursakkoord. Daarnaast hebben we voor elk thema uit het bestuursakkoord de ambities verwerkt in doelen. Dit hebben we gedaan door het opstellen van 1e W-vragen: Wat willen we bereiken? Vervolgens leggen we uit wat we hiervoor gaan doen in 2e W-vragen. Zo blijven taken, doelen en ambities met elkaar verbonden en herleidbaar.

1.3 In de begroting 2027 ligt de focus op de realisatie van reeds ingezette ambities
De aandacht ligt op de verdere uitvoering van projecten die al lopen, zoals de nieuwbouw van het ontmoetingscentrum, de routekaart verduurzaming, mobiliteitsprojecten en ruimtelijke ontwikkelingsprojecten zoals centrumplan Lieshout.

1.4 Met de begrotingsvaststelling worden investeringsbudgetten beschikbaar gesteld
In lijn met de financiële verordening stelt de raad bij de begroting ook de investeringen in jaarschijf 2027 vast. Deze zijn terug te vinden in de programma's 2, 3 en 4 onder het kopje "Investeringen". Hier staan ook de verwachte investeringen in de boekjaren 2028 t/m 2030. De investeringen 2027 worden met de vaststelling van de begroting gevoteerd. Ten opzichte van de investeringen uit de meerjarenbegroting van vorig jaar zijn er geen investeringen bijgekomen. Zoals aangegeven in de Kaderbrief 2027 leggen wij u nog een voorstel voor over de vernieuwing van de raadszaal, publiekshal en bedrijfskantine. Dit volgt in een separaat raadsvoorstel.

1.5 We stellen met deze begroting de tarieven bij
Met ingang van 2027 stijgen de tarieven van de afvalstoffen- en rioolheffing als volgt:

	Tarief 2027	Tarief 2026	Verschil
Rioolheffing (woning)	€ 295,15	€ 282,08	+ € 13,07
Vastrecht afvalstoffenheffing	€ 165,96	€ 132,72	+ € 33,24

De variabele tarieven van restafval en gft staan vermeld in de paragraaf Lokale heffingen van de begroting.

In 2027 stijgen de afvaltarieven ten opzichte van 2026. Dit komt onder andere door gestegen verwerkingskosten van de milieustraat (€ 100.000) en extra kapitaallasten door de renovatie van de milieustraat (€ 30.000). Ook dalen de opbrengsten uit papierinzameling (€ 30.000) en zijn er extra inzamelingslasten (€ 83.000). Daarnaast hebben we meer kosten toegerekend aan de exploitatie afval. Dit laatste is tevens de verklaring van de stijging van rioolheffing. De extra kostentoerekening is conform de uitgangspunten uit de Kaderbrief 2027.

De definitieve heffings- en belastingtarieven zullen worden verwerkt in de desbetreffende verordeningen. Deze leggen we apart ter besluitvorming voor in de raadsvergadering van 17 december 2026.

1.6 We voldoen met deze begroting aan het provinciaal toezicht
Een begroting moet reëel en structureel in evenwicht zijn. De provincie voert daartoe financieel toezicht uit. Idealiter is de begroting voor alle vier de begrotingsjaren sluitend. Aangezien we dit perspectief vanaf 2028 niet hebben voldoen wij daar niet aan. Een minimale eis is dat het eerste dan wel het laatste begrotingsjaar reëel en structureel sluitend is. Aangezien jaarschijf 2027 reëel en structureel sluitend is, voldoen we hieraan. Met de aanbieding van deze begroting komt onze gemeente naar verwachting in aanmerking voor repressief toezicht, net zoals in voorgaande jaren.

2.1 Het vaststellen van de subsidiestaat is een raadsbevoegdheid
De geactualiseerde subsidiestaat 2027 is opgenomen in de bijlage van de begroting. Ook de belangrijkste wijzigingen ten opzichte van 2026 staan er vermeld. Door publicatie in de begroting voldoen we aan het gelijkheidsbeginsel en het transparantiebeginsel.

3.1 Bij een negatief resultaat van begrotingsjaren geven wij de dekking aan
Conform de nota Reserves en voorzieningen 2025 brengen wij de negatieve begrotingsresultaten ten laste van de algemene reserve. De stand van de algemene reserve na verwerking van de negatieve resultaten van de begroting 2027 is als volgt:

bedragen x € 1.000	
Stand per 31-12-2026	22.956
Dotatie 2027	0
Onttrekking 2027:	
- Begrotingsresultaat	-555
- Uitvoering Mobiliteitsplan	-424
Stand per 31-12-2027	21.977
Dotatie 2028	0
Onttrekking 2028:	
- Begrotingsresultaat	-1.679
- Uitvoering Mobiliteitsplan	-817
Stand per 31-12-2028	19.481
Dotatie 2029	0
Onttrekking 2029:	
- Begrotingsresultaat	-1.736
- Uitvoering Mobiliteitsplan	-940
Stand per 31-12-2029	16.805
Dotatie 2030	0
Onttrekking 2030:	
- Begrotingsresultaat	-1.126
- Uitvoering Mobiliteitsplan	0
Stand per 31-12-2030	15.679

(De onttrekkingen bestaan uit het negatieve begrotingsresultaat (bedragen bij beslispunt 3) en de onttrekkingen voor de uitvoering van het Mobiliteitsplan; raadsbesluit van 12 juni 2025)

Zowel voor 2027 als voor de jaren daarna gaat het om begrote onttrekkingen. Deze bedragen sluiten aan bij de inzichten van dit moment. De werkelijke reservemutaties kunnen hier uiteraard van afwijken, zeker op de langere termijn.

Het bovenstaande gaat over de dekking van het begrotingstekort. Dit moet niet verward worden met het inzetten van de algemene reserve om de begroting voor 2027 structureel sluitend te maken; in deze begroting wordt van deze mogelijkheid namelijk geen gebruik gemaakt. Als hogere Rijksbijdragen uitblijven zijn we genoodzaakt om keuzes te maken in ambitie en prioritering. Aandacht voor structurele inkomstenverhoging en het realiseren van directe besparingen zijn dan noodzakelijk.

4.1 Invoering van de Omgevingswet vraagt om meer prioriteit, middelen en capaciteit
Vanwege de invoering van de Omgevingswet staat onze gemeente voor de opgave om een integraal omgevingsplan op te stellen dat voldoet aan de wettelijke eisen. Het omgevingsplan moet uiterlijk 31 december 2031 zijn vastgesteld. Daarnaast moeten omgevingsprogramma's worden opgesteld en de omgevingsvisies voor de kernen en het buitengebied worden geïntegreerd. Deze wettelijke instrumenten moeten digitaal worden opgebouwd volgens wettelijke standaarden en geschikt zijn voor publicatie in het Digitaal Stelsel Omgevingswet. Voor deze opgave zijn gedurende meerdere jaren aanvullende capaciteit en specifieke expertise benodigd. Met de verwezenlijking van de opgave en het werken met de instrumenten van de Omgevingswet zijn zowel incidentele als structurele kosten gemoeid. Voor de incidentele kosten kan gebruik worden gemaakt van de bestemmingsreserve Omgevingswet. Naar de inzichten van dit moment is in 2027 hiervoor een bedrag van € 380.000 beschikbaar. Dit is € 230.000 meer dan waar het college doorgaans over kan beschikken, want in de nota Reserves en voorzieningen is het college gemandateerd tot € 150.000. In de Financiële rapportage 2026 is al eerder aan de gemeenteraad toestemming gevraagd om de maximale besteding van € 150.000 te verhogen (toen naar € 210.000). Dit ging over boekjaar 2026.
Uit de opgave vloeien ook structurele taken voort. Voor de structurele taken moet uiteindelijk structurele formatie aanwezig zijn. In de Kadernota 2028 werken we uit welke aanvullende inzet van incidentele middelen nodig is en welke structurele formatie op termijn ingevuld moet worden.

5.1 De gemeenteraad stelt de geprioriteerde verbonden partijen voor 2027 vast
In de Kaderbrief 2027 en in de auditcommissie van 28 september jl. is aangegeven dat de bepaling van de geprioriteerde verbonden partijen voor 2027 wordt besloten bij de behandeling van de begroting. De voorgestelde prioritering is gepresenteerd in de raadsbijeenkomst van 13 oktober jl. Op basis van de score stellen we voor om ook voor 2027 de ODZOB, Veiligheidsregio, MRE, Peelgemeenten en Senzer te prioriteren.

Kanttekeningen
1.1 Vanaf 2028 is de begroting niet structureel in evenwicht
In het proces van de Kadernota 2028 gaan we onze ambities en opgaves meerjarig spiegelen aan onze beschikbare capaciteit en middelen. Dit vraagt om het maken van scherpe keuzes. Hierbij maken we een meerjarige doorkijk vanuit de ambities uit het bestuursakkoord.

1.2 Nog niet álle taken voor de komende raadsperiode zijn uitgeschreven in de begroting
De nadruk ligt vooral op taken die we in 2027 uitvoeren om de doelen te bereiken (2e W-vragen: Wat gaan we ervoor doen?). De doelen en ambities zijn overigens wél allemaal uitgeschreven in de begroting (1e W-vragen: Wat willen we bereiken?).

1.3 De organisatie blijft onverminderd voor de opgave staan om voldoende toegerust te blijven om ambities en maatschappelijke taken uit te voeren
Op basis van de prioritering van middelen en personeel (PMP) zijn de opgaven op het gebied van juridische kwaliteit, dienstverlening, veiligheid, toezicht en handhaving en uitvoeringskracht leefomgeving verwerkt in de begroting.

Ook na de voorgestelde keuzes en ontwikkelingen blijft de organisatie nog onverminderd voor de opgave staan om voldoende toegerust te blijven om ambities en maatschappelijke taken uit te voeren. Zo dienen een aantal opgaven nog verder uitgewerkt te worden. Dit zijn onder andere de wettelijke verplichtingen uit de AI-wet, wet open overheid en digitale communicatie, verhoging aanvraagvolume burgerzaken, data- en AI-specialisaties, opstellen en verankering structurele werkzaamheden omgevingsplan.

Daarnaast verwachten wij vanaf 2028, mede als gevolg van maatschappelijke ontwikkelingen, nieuwe wettelijke taken en de toenemende complexiteit van gemeentelijke opgaven, een verdere druk op de organisatie. Dit geldt onder meer voor het sociaal domein en de uitvoering van het omgevingsplan. Een verdere uitwerking volgt in de kadernota 2028 en de daarop volgende begroting 2028. Dan zal worden bepaald welke organisatorische, procesmatige en personele maatregelen nodig zijn om ook op langere termijn de gewenste kwaliteit van dienstverlening en uitvoering te kunnen waarborgen. Dit met als doelstelling de ambities in lijn te houden met de financiële mogelijkheden en uitvoeringskracht.

1.4 Onzekerheid over Rijksbijdragen
De begroting is gebaseerd op de financiële toezeggingen uit de meicirculaire 2026 gemeentefonds. Mocht het Rijk in de loop van 2027 besluiten om extra bezuinigingen door te voeren of extra middelen beschikbaar te stellen, dan heeft dit gevolgen voor de bezuinigingsopgave die we hebben voor 2028 en verder.

1.5 Open-einde regelingen binnen het sociaal domein
Een groot deel van onze uitgaven gaat naar Wmo en jeugdzorg. Dit zijn “open-einde”-regelingen: als een inwoner recht heeft op zorg moeten we die leveren, ongeacht wat er is begroot. In de begroting zijn we uitgegaan van de meest actuele cliëntaantallen: in de Financiële rapportage 2026 is de structurele doorwerking naar aanleiding van de jaarcijfers 2025 verwerkt en in de begroting zijn de ontwikkelingen door de GR Peelgemeenten meegenomen tot en met het 2e kwartaal 2026. Mocht de vraag naar zorg in 2027 verder stijgen, dan stijgen de kosten automatisch mee.

1.6 In onze begroting zit een stelpost Hervormingsagenda van € 485.000 vanaf 2028
Vorig jaar heeft de VNG een begrotingsadvies uitgebracht waarin zij voorstelt om een stelpost op te nemen die de baten en lasten voor jeugdzorg in 2028 en 2029 in balans brengt. Met deze stelpost wordt verondersteld dat wij dit geld vanaf 2028 van het Rijk zullen ontvangen.

Begin 2027 komt er een oordeel van de commissie Van Ark over de verhouding tussen kosten en budget voor jeugd. Het VNG-advies wacht dit niet af. Hoewel de provincie als toezichthouder aangeeft hier niet mee akkoord te gaan hebben we er vorig jaar voor gekozen om het advies van de VNG op te volgen. Ook dit jaar wijken we niet van het VNG-advies af. Het gaat om de stelpost Hervormingsagenda van € 485.000 vanaf 2028 die wij in onze begroting als opbrengst hebben laten staan. Daarnaast neemt het Rijk een voorschot op nog te treffen maatregelen om het jeugdzorgstelsel te beheersen, door uitnames uit het gemeentefonds: € 65.000 (sturen op trajectduur) en € 245.000 (eigen bijdrage jeugdzorg).

Financiën

Het perspectief van deze begroting is dat het 1e begrotingsjaar reëel en structureel sluitend is. Vanaf 2028 zijn de structurele baten onvoldoende om de structurele lasten te dekken. Dat heeft voornamelijk te maken met de landelijke terugval van de Rijksbijdrage in het Gemeentefonds. In onderstaande tabel is dit cijfermatig weergegeven:

	2027	2028	2029	2030
Begrotingssaldi totaal	**-554.565**	**-1.678.790**	**-1.736.358**	**-1.125.831**
- waarvan incidenteel	-661.804	-53.724	-19.118	0
- waarvan structureel	107.239	-1.625.066	-1.717.240	-1.125.831

Een specificatie van het incidentele saldo is terug te vinden in de begroting bij het overzicht van incidentele baten en lasten.

De begroting is opgesteld aan de hand van de meicirculaire 2026. Over de uitkomsten van de septembercirculaire 2026 informeren wij u afzonderlijk via een raadsinformatiebrief. De financiële gevolgen hiervan voor 2026 en verwerken we in de laatste begrotingswijziging van 2026 (slotwijziging). Dit leggen we aan de gemeenteraad voor in de raadsvergadering van 17 december 2026.

Vervolgstappen

In de raadsvergadering van 5 november 2026 wordt de begroting behandeld en vastgesteld.
Op 26 oktober wordt de begroting besproken in de Auditcommissie.
Technische vragen over de begroting die uiterlijk op 25 oktober (vóór 9.00 uur) worden ingediend beantwoorden wij op 28 oktober. Technische vragen die daarna volgen beantwoorden we zo snel mogelijk, maar op een later moment.

Moties en amendementen op de begroting die uiterlijk op 1 november worden ingediend, voorzien wij van een schriftelijke reactie op 4 november.

Bijlagen

1. Begroting 2027 gemeente Laarbeek
2. Raadsbesluit tot vaststelling van de begroting 2027

Zaaknummer: 38201-2026
Documentnummer: 38201-2026:277492

Het college van burgemeester en wethouders,

gemeentesecretaris

J.W.M. van de Ven

burgemeester

L.A.G.P. van der Aa